

บทที่ 4

วิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพในการควบคุมตัวจำเลย ภายหลังศาลมีคำพิพากษายกฟ้อง

การปล่อยตัวชั่วคราวเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานอย่างหนึ่งที่ประชาชนผู้เป็นผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาพึงได้รับและโดยสิทธิขั้นนี้ได้รับการรับรองไว้ในบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้บัญญัติรับรองสิทธิและเสรีภาพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง และยังบัญญัติรับรองสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายของบุคคลในเรื่องการจับและการคุมขังบุคคลว่าจะกระทำมิได้ เว้นแต่จะมีคำสั่งหรือหมายของศาลหรือมีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งการปล่อยตัวชั่วคราวเป็นมาตรการอย่างหนึ่งในการผ่อนคลายการจำกัดสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาหรือจำเลย กฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยตัวชั่วคราวของประเทศไทยยังมีจุดที่ยังไม่ครอบคลุมถึงสภาพการดำเนินกระบวนการพิจารณาอันจะเป็นผลให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อจำเลยและกระบวนการยุติธรรมอย่างแท้จริง ขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาจึงอาจกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของบุคคลอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

4.1 ปัญหาข้อกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเกี่ยวกับการปล่อยตัวชั่วคราวกรณีศาลพิพากษายกฟ้องขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญหรือไม่

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้รับความคุ้มครองเคารพสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย อย่างเท่าเทียม รวมถึงจำเลยในคดีอาญา ถือว่ายังเป็นผู้บริสุทธิ์อยู่จนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าจำเลยผู้นั้นเป็นบุคคลที่ได้กระทำความผิดตามกฎหมายจริง การถูกจำกัดเสรีภาพโดยการจำคุกของผู้ต้องขังนั้น โดยสภาพย่อมทำให้ผู้ต้องขังขาดการติดต่อกับโลกภายนอกไว้ซึ่งเสรีภาพในการติดต่อกับครอบครัว ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดผลกระทบต่อสภาพจิตใจ ความสัมพันธ์ ชีวิตครอบครัวและสิทธิขั้นพื้นฐานของจำเลย การที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 185 วรรคแรก บัญญัติว่า “ถ้าศาลเห็นว่าจำเลยมิได้กระทำความผิด การกระทำของจำเลยไม่มีความผิดก็ดี คดีขาดอายุความแล้วก็ดี มีเหตุตามกฎหมายที่จำเลยไม่ควรต้องรับโทษก็ดี ให้ศาลยกฟ้องโจทก์ปล่อยจำเลยไป แต่ศาลจะสั่งขังจำเลยไว้หรือปล่อยชั่วคราวระหว่างคดียังไม่ถึง

ที่สุดก็ได้...” เป็นบทบัญญัติกฎหมายที่มีลักษณะขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญ เพราะกรณีที่ศาลยกฟ้องเพราะเห็นว่าจำเลยมิได้กระทำความผิดการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด ให้ศาลยกฟ้องโจทก์และปล่อยจำเลยไป ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 185 วรรคแรกเป็นไปตามหลักการของรัฐธรรมนูญที่สันนิษฐานว่าจำเลยบริสุทธิ์ หรือแม้ว่าศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์จะพิพากษาลงโทษจำเลยก็ตาม รัฐธรรมนูญก็ยังสันนิษฐานว่าจำเลยยังบริสุทธิ์จนกว่าคดีจะถึงที่สุดแล้วจำเลยต้องรับโทษเพราะกระทำความผิดจึงควรคุมขังหรือลงโทษจำเลยได้

อีกทั้งการที่กฎหมายจากบทบัญญัติตอนท้ายไว้ว่า “แต่ศาลจะสั่งขังจำเลยไว้หรือปล่อยชั่วคราวระหว่างคดียังไม่ถึงที่สุดก็ได้...” โดยกฎหมายก็มิได้กำหนดหลักเกณฑ์ไว้อย่างชัดเจนในการให้ศาลใช้ดุลพินิจในการพิจารณาอย่างไร หรือกำหนดหลักเกณฑ์ว่าจะนำมาตรการดังกล่าวมาใช้ในกรณีใดบ้าง ถือว่าเป็นกฎหมายที่ขาดความชัดเจนแน่นอนและกระทบต่อสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนตามทฤษฎีหลักกฎหมายธรรมชาติอีกด้วย เมื่อกฎหมายขาดความชัดเจนแน่นอนย่อมเป็นกฎหมายที่ไม่มีหลักประกันสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนจึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ

เมื่อกระบวนการพิจารณาของศาลชั้นต้นหรือชั้นสูงกว่า ได้มีการตรวจสอบเนื้อหาแห่งคดีมาแล้วพิพากษาว่าจำเลยบริสุทธิ์ แต่ด้วยเหตุผลจำเป็นจึงขังระหว่างพิจารณาไว้ กฎหมายควรกำหนดข้อพิจารณาการปล่อยตัวชั่วคราวที่ใช้หลักเกณฑ์แตกต่างกับศาลชั้นต้น เพื่อให้จำเลยได้รับการเยียวยาทางความรู้สึกและสภาพจิตใจ โดยการพิจารณาปล่อยตัวชั่วคราวระหว่างอุทธรณ์หรือฎีกา แต่กฎหมายในปัจจุบันกลับไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์และรูปแบบเฉพาะเอาไว้สำหรับการพิจารณาคำสั่งคำร้องในกรณีเช่นนี้

กฎหมายที่ใช้บังคับกับจำเลยที่ถูกศาลยกฟ้องและขังระหว่างอุทธรณ์ฎีกาการพิจารณาคำร้องขอประกันกรณีนี้ คือ คดีแต่ละเรื่องใช้ระยะเวลาพิจารณานานไม่ว่าจะเป็นกรณีรับสารภาพหรือ ศาลยกฟ้อง เพราะขาดองค์ประกอบแห่งความรับผิดชอบตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 185 ได้ให้อำนาจศาลไว้ดีมีรายละเอียดดังนี้ “ถ้าศาลเห็นว่าจำเลยมิได้กระทำความผิดการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิดก็ดี คดีขาดอายุความแล้วก็ดี มีเหตุตามกฎหมายที่จำเลยไม่ควรต้องรับโทษก็ดี ให้ศาลยกฟ้อง โจทก์ปล่อยจำเลยไป แต่ศาลจะสั่งขังจำเลยไว้หรือปล่อยชั่วคราวระหว่างคดียังไม่ถึงที่สุดก็ได้” หรือกรณีให้การต่อสู้คดีศาลสืบพยานโจทก์หรือพยานจำเลยจนศาลเชื่อว่าจำเลยไม่น่าเกี่ยวข้องหรือกรณีข้อเท็จจริงว่าพยานหลักฐานไม่น่าเชื่อคำพยานโจทก์จนศาลยกฟ้องซึ่งศาลได้มีคำพิพากษายกฟ้อง แต่ให้ขังระหว่างอุทธรณ์ไว้ต่อมาศาลได้อนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราวโดยการตีราคาประกันตามเกณฑ์มาตรฐานและกำหนดเงื่อนไขห้ามเดินทางออกนอกราชอาณาจักร และจะเห็นได้ว่าระยะเวลาในการพิจารณาแต่ละคดีนั้นใช้ระยะเวลานานไม่เท่ากัน

ทำให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยยอมได้รับความเสียหายในหลายด้าน เช่น ผลกระทบต่อหน้าที่การงาน ผลกระทบต่อชื่อเสียงเนื่องจากถูกสั่งคุมตรวจหน้า

ผู้วิจัยขอเสนอแนะให้เพิ่มข้อความในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเรื่องการปล่อยชั่วคราวในระหว่างการพิจารณาของศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาแล้วแต่กรณี โดยอาจแก้ไขเพิ่มเติม ดังต่อไปนี้

“มาตรา 108/3 ในการวินิจฉัยคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราวของศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกา ต้องพิจารณาข้อเหล่านี้ประกอบ

1) พิจารณาคำพิพากษาของศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์ว่าเป็นกรณียกฟ้องหรือเป็นกรณีลงโทษทางอาญา

2) พิจารณาความน่าเชื่อถือของผู้ขอประกันและหลักประกันที่ยื่นพร้อมคำร้องเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง เจ้าพนักงานซึ่งมีอำนาจสั่งให้ปล่อยชั่วคราว หรือศาลอาจรับฟังข้อเท็จจริง รายงานหรือความเห็นของเจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายกำหนดให้มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวกับการนั้นเพื่อประกอบการพิจารณาสั่งคำร้องด้วยก็ได้

ในการอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวตามวรรคหนึ่ง เจ้าพนักงานซึ่งมีอำนาจสั่งให้ปล่อยชั่วคราว หรือศาลสามารถอนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราวได้หากเป็นกรณีถูกขังระหว่างอุทธรณ์หรือฎีกา และจะกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับที่อยู่ของผู้ที่ถูกปล่อยชั่วคราวหรือกำหนดเงื่อนไขอื่นใดให้ผู้ถูกปล่อยชั่วคราวปฏิบัติเพื่อป้องกันการหลบหนีหรือเพื่อป้องกันภัยอันตราย หรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากการปล่อยชั่วคราวก็ได้

การสั่งไม่ให้ปล่อยชั่วคราวให้นำมาตรา 108/1 มาใช้บังคับโดยอนุโลม” ซึ่งการเสนอแนะเพิ่มประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 108/3 จะทำให้ศาลที่คดีอยู่ระหว่างพิจารณาสามารถมีดุลยพินิจในการอนุญาตมากกว่า ไม่นุญาตทำให้เสมือนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ได้รับความทรมาณจากการเสียอิสรภาพยาวนานจะได้รับการเยียวยาทางสภาพกายและจิตใจ และเป็นการส่งเสริมให้สังคมเห็นถึงความยุติธรรมจากระบวนการทางกฎหมายทำให้ผู้บริสุทธิ์ได้รับอิสรภาพ แม้คดีเงื่อนไขทางกฎหมายเท่ากับว่ายังให้โอกาสกลับสู่สังคม ซึ่งการให้โอกาสเช่นนี้ยังเป็นการปลอบใจอันทำให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยมั่นใจในกระบวนการยุติธรรม และไม่หลบหนีทำให้น่าเชื่อถืออย่างยิ่ง

4.2 ปัญหาทางกฎหมายหลักเกณฑ์ในการเรียกหลักประกันของผู้ที่ขอลปล่อยตัวชั่วคราวกรณีศาลยกฟ้องในระหว่างการอุทธรณ์หรือฎีกา

ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ประชาชนควรได้รับความคุ้มครองเคารพสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายอย่างเท่าเทียม รวมถึงจำเลยในคดีอาญาถือว่ายังเป็นผู้บริสุทธิ์อยู่ จนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าจำเลยผู้นั้นเป็นบุคคลที่ได้กระทำความผิดตามกฎหมายจริง การถูกจำกัดเสรีภาพโดยการจำคุกของผู้ต้องขังนั้น โดยสภาพย่อมทำให้ผู้ต้องขังขาดการติดต่อจากโลกภายนอกไว้ซึ่งเสรีภาพในการติดต่อกับครอบครัว ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดผลกระทบต่อสภาพจิตใจ ความสัมพันธ์ และชีวิตครอบครัวของจำเลยย่อมเกิดปัญหาการสั้นคลอนของความสัมพันธ์ในครอบครัว ซึ่งทำให้เกิดปัญหาครอบครัวแตกแยก จำเลยจะกลับคืนสู่สังคมและอยู่ร่วมกับสังคมภายหลังจากที่พ้นโทษจากการถูกควบคุมตัวเป็นเรื่องยาก

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งเน้นศึกษาถึงแนวคิด ทฤษฎี มาตรฐานสากล และนำมาตรการทางกฎหมายของต่างประเทศ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติที่ชัดเจน ในการใช้ดุลพินิจสั่งขังจำเลยภายหลังศาลมีคำพิพากษายกฟ้อง ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 185 วรรคแรก บัญญัติว่า “ถ้าศาลเห็นว่าจำเลยมิได้กระทำความผิดก็ดี การกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิดก็ดี คดีขาดอายุความแล้วก็ดี มีเหตุตามกฎหมายที่จำเลยไม่ควรถูกต้องรับโทษก็ดี ให้ศาลยกฟ้องโจทก์ปล่อยจำเลยไป แต่ศาลจะสั่งขังจำเลยไว้หรือปล่อยชั่วคราวระหว่างคดียังไม่ถึงที่สุดก็ได้...” จากบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่า กฎหมายได้กำหนดว่ากรณีที่ศาลยกฟ้องเพราะเห็นว่าจำเลยมิได้กระทำความผิดการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด ให้ศาลยกฟ้องโจทก์และปล่อยจำเลยไป ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 185 วรรคแรก แต่กฎหมายจากบทบัญญัติตามมาตราดังกล่าว ได้บัญญัติตอนท้ายไว้ว่า “แต่ศาลจะสั่งขังจำเลยไว้หรือปล่อยชั่วคราวระหว่างคดียังไม่ถึงที่สุดก็ได้...” โดยกฎหมายก็มิได้กำหนดหลักเกณฑ์ไว้อย่างชัดเจนในการให้ศาลใช้ดุลพินิจในการพิจารณาอย่างไร หรือกำหนดหลักเกณฑ์ว่าจะนำมาตรการดังกล่าวมาใช้ในกรณีใดบ้าง

ซึ่งนำหลักเกณฑ์ที่ว่าบุคคลทุกคนควรมีสิทธิและเสรีภาพอย่างเท่าเทียมกันและเสมอภาคกันด้วยความที่ว่า การปล่อยตัวชั่วคราวในปัจจุบันมีการเรียกหลักประกันตัวต่อผู้ขอประกันในการประกันตัวทุกคดี ซึ่งในบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 34 พ.ศ.2562) มาตรา 110 มีการกำหนดว่าศาลจะเรียกหรือไม่เรียกหลักประกันก็ได้ ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าศาลก็เกรงว่าหากปล่อยตัวชั่วคราวไปจำเลย หรือ ผู้ต้องหาจะหลบหนี เพราะไม่มีสิ่งของมาเป็นหลักประกัน หรือไม่มีการมารายงานตัวตามกำหนดนัด แต่เมื่อพิจารณาสอดคล้องกับหลักกฎหมายของประเทศอังกฤษแล้วจะเห็นว่า การไม่เรียกหลักประกันควรเป็นสิทธิพื้นฐานที่

ประชาชนดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่าบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 34 พ.ศ.2562) มาตรา 110 ยังมีปัญหาการบังคับใช้เพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพให้แก่ประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน เพื่อให้สอดคล้องกับหลักกระบวนการยุติธรรมที่บุคคลทุกคนควรมีสิทธิและเสรีภาพอย่างเสมอภาคกันภายใต้กฎหมาย

ข้อเสนอแนะการไม่เรียกหลักประกันของผู้ที่ขอลปล่อยตัวชั่วคราวกรณีรับโทษจำคุกเดิมปัญหานี้ในคดีอาญามักจะพิจารณาอนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราวโดยไม่วางหลักประกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 110 ซึ่งศาลพิเคราะห์โดยใช้ดุลยพินิจของตนเองว่าอนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราว จะไม่เรียกหลักประกันหรือไม่ กรณีเช่นข้อหาหมิ่นประมาทการเป็นพยานแล้วไม่มาตามนัดหรือกรณีผู้ต้องหา หรือจำเลยยากจนด้วยความจำเป็นจึงลักทรัพย์เพื่อเลี้ยงดูบุตร ศาลก็พิเคราะห์อนุญาตให้ประกันไปโดยให้สาบานตัวทั้งหมดทั้งมวลจะเห็นได้ว่าไม่มีหลักเกณฑ์ที่แน่นอนทำให้เท่าเทียมกันทุกคน ทุกคนก็มีความจำเป็นและทุกคนอาจไม่มีหลักทรัพย์เช่นกันจึงเป็นปัญหา ผู้วิจัยขอเสนอแนะให้มีการเพิ่มเติมข้อความในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 110 วรรคสี่ โดยอาจเพิ่มเติมได้ดังต่อไปนี้ “กรณีความผิดตามฟ้องกฎหมายกำหนดอัตราโทษอย่างต่ำไม่เกิน 10 ปี ให้ศาลพิเคราะห์เหตุอันสมควรและความเหมาะสมให้อนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราวโดยไม่วางประกันและให้สาบานตัวก่อนปล่อยไปแต่หากจะไม่อนุญาตให้ศาลแสดงเหตุผลไว้ชัดแจ้งและพิเคราะห์อย่างละเอียดถี่ถ้วนพร้อมแจ้งคำสั่งโดยพลัน ” ซึ่งเหตุที่ผู้วิจัยเสนอให้เพิ่มข้อความเช่นนี้เพราะต้องการลดความเหลื่อมล้ำในสังคม และลดโทษที่สิ้นคุณการเข้าไปจำคุกไม่ได้มีผลดีต่อการคืนนิสัยเลยแต่กลับเป็นการสะสมวิชาแก่ผู้ต้องขังและยังไม่สามารถเปลี่ยนนิสัยได้อีก ทั้งการอนุญาตในอัตราโทษขั้นต่ำ 10 ปี นั้นถือว่าเป็นเกณฑ์ที่เหมาะสมและน่าจะทำให้กระบวนการยุติธรรมมีความเสมอภาคเท่าเทียมและเป็นธรรม

4.3 ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับระยะเวลาในการใช้สิทธิอุทธรณ์ฎีกาการขอลปล่อยตัวชั่วคราวของจำเลยในคดี

สืบเนื่องจากคำสั่งคำร้องศาลฎีกาที่ 6/2527 นั้นเป็นการใช้สิทธิอุทธรณ์ฎีกาคำสั่งปล่อยตัวชั่วคราวตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 15 พ.ศ.2527) มาตรา 119 ทวิ ไม่อยู่ภายใต้บังคับหลักเกณฑ์ทั่วไปตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 193 และตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 216 ทำให้ใช้สิทธิได้ตลอดหากคดียังไม่ถึงที่สุด และการพิจารณาอนุญาตให้ประกันหรือไม่ประกันคำร้องอุทธรณ์คำสั่งหรือออกคำสั่งก็ไม่มีกำหนดเวลาซึ่งเท่ากับสามารถยื่นได้ไม่รู้จบยอมเป็นผลให้กระบวนการพิจารณาช้าช้อน ไม่เป็นระบบระเบียบ และทำให้เกิดความเสียหายต่อ

กระบวนการยุติธรรมด้านการบริหารจัดการคดีและก่อให้เกิดความล่าช้าและซ้ำซ้อนอีกด้วย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่าด้วยบทบัญญัติแห่งกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 15 พ.ศ.2527) มาตรา 119 ทวิ มิได้กำหนดให้ชัดเจนย่อมเป็นปัญหาการแก้ไขปรับปรุงย่อมเป็นผลดีทำให้กระบวนการพิจารณาคดีนี้เป็นรูปแบบ เป็นระบบระเบียบ ไม่ซ้ำซ้อนและสอดคล้องต่อหลักการพิจารณาที่รวดเร็วต่อเนื่องและเป็นธรรม

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับระยะเวลาในการใช้สิทธิอุทธรณ์ฎีกาและระยะเวลาในการพิจารณาอุทธรณ์ และฎีกา สืบเนื่องจากไม่มีหลักเกณฑ์ที่ครอบคลุมกำหนดระยะเวลาในการอุทธรณ์หรือฎีกาคำสั่งไม่อนุญาตให้อุทธรณ์หรือฎีกา แต่เพื่อความเท่าเทียมเป็นธรรมและไม่ก่อให้เกิดการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีที่ซ้ำซ้อน และรวดเร็วและต่อเนื่องจึงจำเป็นต้องให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเรื่องระยะเวลาในการยื่นอุทธรณ์หรือยื่นฎีกาคำสั่งศาลชั้นต้น หรือศาลอุทธรณ์ที่ยกคำร้องหรือยกอุทธรณ์ของจำเลยที่ยื่นคำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราวให้มีระยะเวลาการยื่นแน่นอนและมีระยะเวลาการพิจารณาที่แน่นอน โดยอาจเสนอเพิ่มเติมออกเป็น 2 กรณี คือ

กรณีแรกระยะเวลายื่นอุทธรณ์หรือยื่นฎีกาคำสั่งศาลชั้นต้น หรือศาลอุทธรณ์ที่ยกคำร้องหรือ ยกอุทธรณ์ของจำเลยที่ยื่นคำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราวให้มีระยะเวลาการยื่นภายใน 1 เดือน นับแต่ถูกคุมขัง โดยหมายของศาลให้สอดคล้องกับระยะเวลาการยื่นอุทธรณ์หรือฎีกาในคดีหลักตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 198 และมาตรา 216

กรณีที่สอง เรื่องระยะเวลาในการพิจารณาอุทธรณ์ของศาลอุทธรณ์กรณีที่ยื่นอุทธรณ์คำสั่งศาลชั้นต้นที่ยกคำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราวของจำเลยหรือระยะเวลาในการพิจารณาฎีกาของศาลฎีกากรณีที่ศาลอุทธรณ์ที่มีคำสั่งยื่นตามคำสั่งศาลชั้นต้นที่ยกคำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราวของจำเลยให้มีระยะเวลาพิจารณา 15 วัน นับตั้งแต่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งยกคำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราวของจำเลยหรือนับตั้งแต่วันที่ศาลอุทธรณ์ที่มีคำสั่งยื่นตามคำสั่งศาลชั้นต้นที่ยกคำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราวของจำเลยและหากเลยระยะเวลาดังกล่าวให้ถือว่าศาลอนุญาตให้ปล่อยตัวจำเลยชั่วคราวโดยอัตโนมัติเพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติจากเดิม มาตรา 119 ทวิ ในกรณีที่ศาลสั่งไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวผู้ร้องขอมิสิทธิยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งนั้นได้ ดังต่อไปนี้

- 1) คำสั่งของศาลชั้นต้นให้อุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์
- 2) คำสั่งของศาลอุทธรณ์ให้อุทธรณ์ไปยังศาลฎีกาให้ศาลชั้นต้นที่รับคำร้องอุทธรณ์คำสั่งรับส่งคำร้องดังกล่าว พร้อมด้วยสำนวนความหรือสำเนาสำนวนความเท่าที่จำเป็นไปยังศาลอุทธรณ์ หรือศาลฎีกาแล้วแต่กรณีเพื่อพิจารณาและมีคำสั่งโดยเร็ว คำสั่งของศาลอุทธรณ์ที่ไม่

อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวยื่นตามศาลชั้นต้นให้เป็นที่สุด แต่ทั้งนี้ไม่ตัดสิทธิที่จะยื่นคำร้องให้ปล่อยชั่วคราวใหม่โดยเสนอเพิ่มเติมขอความเป็นมาตรา 119 ทวิ บัญญัติเป็น

ในกรณีที่ศาลสั่งไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวผู้ร้องขอมีสหิทธิยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งนั้นได้ดังต่อไปนี้

- 1) คำสั่งของศาลชั้นต้นให้อุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์
- 2) คำสั่งของศาลอุทธรณ์ให้อุทธรณ์ไปยังศาลฎีกา

ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งบทบัญญัติประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 193 หรือ มาตรา 216 นี้ให้ศาลชั้นต้นที่รับคำร้องอุทธรณ์คำสั่งรับส่งคำร้องดังกล่าวพร้อมด้วยสำนวนความ หรือสำเนา สำนวนความเท่าที่จำเป็น ไปยังศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาแล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาและมีคำสั่งโดยเร็วภายใน 3 วันทำการและหากเลยระยะเวลาดังกล่าวให้ถือว่าศาลอนุญาตให้ปล่อยตัวจำเลยชั่วคราวโดยอัตโนมัติ คำสั่งของศาลอุทธรณ์ที่ไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวยื่นตามศาลชั้นต้นให้เป็นที่สุดแต่ทั้งนี้ไม่ตัดสิทธิที่จะยื่นคำร้องให้ปล่อยชั่วคราวใหม่ เหตุผลที่เพิ่มเติมขอความเป็นเช่นนี้กรณีแรกผลของการแก้ไขนั้นจะทำให้กำหนดระยะเวลาในการพิจารณาอุทธรณ์หรือฎีกาคำสั่งปล่อยตัวชั่วคราวเป็นไปตามหลักเกณฑ์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 193 หรือมาตรา 216 เช่นกัน ย่อมทำให้มีความชัดเจนรวดเร็วต่อเนื่อง และเป็นระบบระเบียบอย่างชัดเจนและเหตุผลที่แก้เป็นเช่นนี้กรณีที่สอง เพราะต้องการเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินกระบวนการพิจารณาชั้นขอปล่อยตัวชั่วคราวและทำให้คดีเป็นระบบระเบียบมีความต่อเนื่องรวดเร็วไม่ซ้ำซ้อนและเป็นธรรม ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดและทันสมัย และเป็นไปตามหลักสากลและกระบวนการพิจารณาที่ดีต้องมี รูปแบบหลักเกณฑ์ต่อเนื่องและสอดคล้องต่อกฎหมายอื่น ๆ ในความเกี่ยวข้องกัน

เมื่อได้ศึกษาทำความเข้าใจความเป็นมาลักษณะทั่วไป อานาจหน้าที่ หลักการใช้ดุลพินิจในการสั่งคดีอาญา ทั้งในการสั่งฟ้องและการสั่งไม่ฟ้องคดีอาญา รวมถึงระบบการตรวจสอบ ดุลพินิจการสั่งคดีอาญาของต่างประเทศแล้ว ทำให้เห็นว่าประเทศไทยไม่มีการบัญญัติ หลักการใช้ดุลพินิจสั่งไม่ฟ้องคดีอาญาและสั่งถอนฟ้องคดีอาญาไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา อีกทั้งประเทศไทยมีลักษณะในด้านรายละเอียดในการดำเนินคดีอาญาที่แตกต่างจาก สาธารณรัฐฝรั่งเศส สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน และประเทศญี่ปุ่นอย่างมาก แม้ว่าจะใช้ระบบการดำเนินคดีแบบดุลพินิจเช่นเดียวกัน โดยเปรียบเทียบกับระบบของทั้งสามประเทศว่ามีข้อดีข้อเสียแตกต่างกันอย่างไร และสมควรนำระบบการตรวจสอบของประเทศใดมาปรับใช้กับหลักการใช้ดุลพินิจในการสั่งคดีอาญาของประเทศไทย

ตารางที่ 1 ตารางเปรียบเทียบของประเทศไทยและต่างประเทศ

	สหพันธ์ สาธารณรัฐ เยอรมัน	สาธารณรัฐ ฝรั่งเศส	ประเทศญี่ปุ่น	ประเทศไทย
การใช้ดุลพินิจสั่งไม่ฟ้อง คดีอาญา	- ระบบกฎหมาย - สั่งไม่ฟ้องตาม กฎหมาย ประมวล กฎหมายวิธี พิจารณาความอาญา (ม.153- 154)	- ระบบดุลพินิจ - ใช้ดุลพินิจสั่งไม่ฟ้อง	- ระบบดุลพินิจ - ใช้ดุลพินิจสั่งไม่ฟ้อง	- ระบบดุลพินิจ - ใช้ดุลพินิจสั่งไม่ฟ้องได้ ประมวลกฎหมายวิธี พิจารณาความ อาญา (ม.143)
การใช้ดุลพินิจสั่งถอนฟ้อง คดีอาญา	- หลัก ห้ามมิให้ ถอนฟ้อง ตาม ประมวลกฎหมาย วิธี พิจารณาความ อาญา (ม.156) - ข้อยกเว้น ถอน ฟ้องได้ (ตามมาตรา 153 ซี และ 153 ดี (2))	- สั่งฟ้องไปแล้ว ภายหลังจะ ขอถอนฟ้องไม่ได้ตาม ประมวลกฎหมายวิธี พิจารณาความ อาญาฝรั่งเศส (มาตรา 6)	- ถอนฟ้องได้ต้องขอถอน ฟ้องก่อนมีคำพิพากษาของ ศาลชั้นต้น ตามประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความ อาญาญี่ปุ่น (มาตรา 257)	- ถอนฟ้องได้ตาม ประมวล กฎหมาย วิธีพิจารณาความ อาญา (ม.35)
การใช้ดุลพินิจสั่งไม่ให้ปล่อย ตัวผู้ต้องหาชั่วคราว	- พนักงานอัยการ ไม่ใช่ผู้ที่มี อำนาจ ในการใช้ดุลพินิจ แต่ อำนาจเป็นของผู้พิพากษา	- คดีความเป็น Delit ผู้พิพากษาศาลไต่สวน	- ผู้ต้องหา คดีอาญา ไม่มีสิทธิ ขอประกัน ตัวชั้นก่อนฟ้อง	- พนักงานอัยการ เป็นผู้ที่มี อำนาจ ในการใช้ดุลพินิจใน

	สหพันธ์ สาธารณรัฐ เยอรมัน	สาธารณรัฐ ฝรั่งเศส	ประเทศญี่ปุ่น	ประเทศไทย
	ตามประมวลกฎหมายวิธี พิจารณาความ อาญา (ม.127 -128)	จะต้องปล่อยตัวผู้ต้องหาเมื่อ พ้น 5 วัน นับแต่ผู้ ต้องหามาพบผู้พิพากษาได้ สวน ครั้งแรก	- ผู้ต้องหามีสิทธิที่จะขอให้ ปล่อยชั่วคราวได้เมื่ออัยการ ได้ฟ้องคดีต่อศาลแล้ว - ผู้ต้องหามีสิทธิ ต่าง ๆ เกี่ยวกับอุทธรณ์คำสั่ง	ชั้นก่อนฟ้อง ตามประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความ อาญา (มาตรา 108/1) - ผู้ต้องหาอุทธรณ์ คำสั่ง ไม่ได้